

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt IX. Poli reditus ad Cæsarem, parum acceptus ob ea quæ ab Henrico proposita refert. Eius propensio vt ipse reuocaretur, Pontifici significata, sed ab eo reiecta. Mariæ Reginæ pia studia. Obiecta ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

Poli reditus ad Cæsarem, parum acceptus ob ea quæ ab Henrico proposita refert. Eius propensio vt ipse reuocaretur, Pontifici significata, sed ab eo reiecta. Mariæ Regina pia studia. Obiecta Polo obstacula, & adhibita ab eo cura vt in Angliam admitteretur. Missus à Philippo ad Polum Nuntius: & quæ agitata sunt de modo accedendi, & facultatibus. Inuitatur tandem, & excipitur perhonorificè.

IAm verò vt nostram narrationem à Germania in Belgium & Angliam reuocemus, rediit Polus ab Aula Gallicana ad Cæsarean cum immodicis Henrici Regis postulatis, quæ Cæsari visa sunt æquis auribus absque nota dedecoris haud toleranda. Quare Legatò respondit: Quandoquidem non aliud secum afferebat, fuisse fatius si procul abiisset. ^a Hæc verba interpretatus est Polus, quasi Cæsari eius commoratio displiceret; & in suspicionem incidit, ne per tabellarium à Carolo Romam missum ipsius reuocatio posceretur: idcirco litteras dedit, quibus à se optari indicabat, vt illinc reuocaretur. Sed longè alia Pontifici mens fuit, & cum Ioanne Francisco Stella, quem Polus Romam legarat, pluribus accensisque verbis locutus, ^b ostendit, hero suo deperdendam non esse in tam egregia opportunitate eam constantiæ laudem, quam integro vitæ curriculo sibi comparauerat, ac potissimè tum initio amisâ patriâ, patrimonio, & consanguineis, Religionis gratiâ, tum postea non amisâ tranquillitate animi, tametsi delabentem à se vidisset Vaticanam Tiam, iam quasi possessam potiùs quàm speratam. Gloriam quâ è Comitibus Purpuratorum Polus absque Vaticanis Infulis egressus fuerat, centies eiusmodi Infularum decus fuisse supergressam. Eam proinde ne offuscaret, deterritus nutibus hominis semiuui (Carolus significabat morbis attritum) sed viriliter perseueraret in conquirendo triumphorum gloriosissimo, quos posset Senator Apostolicus reportare, dum Ecclesiam patrio regno, patriumque regnum Ecclesiæ restitueret. Se quidem credere, Diuinâ providentiâ effectum, vt Pontificale diadema à Poli fronte remoueretur, quò illam seruaret optabiliori illustriorique coronæ, quam ipse consequi nequisset, si aliâ; quas adeptus non est, eum quasi in carcerem inclusissent, quemadmodum Pontificem sua in regia includebant. Ne calumniarum argumentum præberet obtrectantibus,

Ggg 2

bus,

^a Litteræ Poli ad Pontificem, Bruxellis, 14. Aprilis 1554.

^b Litteræ Stellæ ad Polum, 28. Maii 1554.

1554.

bus, ipsum permoueri à suis, quibus spes futuri in eo Pontificatus adhuc viuebat: vt ita cautè se gereret, ne abalienaret à se Cæsaris animum, à quo vt ipse antea promotus fuerat, ita sperabatur in posterum euectum iri.

Huiuscemodi aculei plus ad vlcerandum quàm ad stimulandum Poli animum valere, qui, quantum conicio, desiderio magis rei conficiendæ quàm difficultate mouebatur. Sed vndique indicia obseruabantur, quòd Cæsar cuperet ab eo negotio illum arcere: ipse verò minùs indecorum fore Sedi Apostolicæ rebatur, si ab ea reuocaretur, quàm si ab aliis repelleretur; maiusque operæpretium, si res alij cum fructu, quàm sibi per titulum infecundum committeretur. Ferebatur, ^e inualuisse apud Cæsarem suspiciones in Polum, quòd eius sororis filius iuuenili libertate improbasset Dilingæ Regiæ consilium, se ac patriam externo viro subiucendi; qui iuuenis tamen cum laude suam operam Mariæ impenderat aduersus seditiosos eam ob causam tumultuantes. Alter ipsius sororis filius secesserat ab Anglia, hoc nomine quòd eas nuptias auersaretur, & in Galliam venerat ad auunculum, à quo propterea procul à se depulsus fuerat.

Quin ipsi Polo imputabatur, eum Dilingæ in publica mensa in illud coniugium oblocutum; quòd verum (vt ipse scripsit) non erat: sed verum erat, eum abstinuisse, ne promeret quòd sentiebat, idque duplici de causâ: Primò, quia nondum apud se statuere poterat, conduceretne an officeret affinitas illa; & fortassis exultabatur magis officere Cæsari, id sibi oneris suscipienti, quàm Regiæ, subditis minùs obsecundanti. Deinde quia minime consentaneum videbatur muneri suo (cui omnium beneuolentia conquærenda erat, quò omnium animas lucraretur) si professus esset, id sibi consilium probari, quòd multos offensurum in comperto erat. Sed Pontifex, qui nuptias iam sancitas videbat, cupiebatque ne quid Polo ad opus conficiendum obstaret, illum cohortatus est, vt nollet in rem ineuitabilem conari; quin potiùs alacrem animum præ se gereret in eo, quòd Diuino consilio tribuendum erat, & ex quo emolumentum elici poterat si probaretur, detrimentum si improbaretur. Sed in id ante acceptas huiusmodi cohortationes iam se flexerat Polus, ^d scriptis studiosissimis gratulationis litteris ad nouum Regem & Reginam, atque exhibito vtrique animi sui visque obsequio. Vicissim Regina continua reuerentiæ in Apostolicam Sedem argumenta præstabat: præcipuè verò cum in Angliam multæ vacassent Ecclesiæ, dignos viros illis præficiendos nominauit, datisque ad Pontificem ^e litteris, ab eo confirmationem petit, quam

Omnia constant ex plurimis litteris memorari libelli, ac præsertim ex litteris Aloysij, Priuli socij Poli, ad Moronum, 3. Iunij 1554. & ex epistola Poli ad Montanum, 4. Aprilis 1554.

¶ Cuncta exant in dno litterarum libello.

¶ 25. Aprilis 1554.

quam reipsâ obtinuit, Polo^e ad id sequestro vsa. Etenim, quamquam Polus pro accepta iam facultate eos ratos habuisset, idemque erga vnum ex iis quos instituerant schismatici Reges, egisset; non deerat tamen, qui reuocaret in dubium, an legitimè id fieret, eò fortasse, quòd nondum legationis possessionem iniisset.

1554.
f In Actis
Consistoria-
libus, 6. Iu-
lij 1554.

4 Nec ad eam ineundam adhuc aditus Polo patebat, tametsi omnem ipse conatum impenderet & scriptis ad Reginam litteris, & ad motâ operâ Bartholomæi Carranzæ è Dominicana Familia, qui multo apud Philippum Regem in honore erat, quique Archiepiscopus postea Toletanæ Ecclesiæ præfuit; de quo pluribus in locis mentio habenda erit. Quamobrem ad ipsum Regem prolixam tandem epistolam scripsit, ^g mixtam submissâ reuerentiâ & Apostolicâ libertate, ad eò eloquentem ac fucci plenam, vt ancipiti fuerim animo, an integram in hoc opus referrem. Eodem tempore apud Cæsarem impensius institit, intellexitque, difficultatem in eo versari, vt ij qui bonis Ecclesiasticis potiti fuerant, certi forent se ab illo molestiam haud passuros. De quo Legatus Pontificem docuit ^h. Paulò post responsum accepit ad ea quæ Philippo Regi scripserat, delatum à Simone Renardo, qui munus obibat Aimontij, Oratoris Cæsarij apud Philippum ac Reginam eius coniugem. Allatæ litteræ fidem nuntio conciliabant: addebant præterea, voluisse Polum prolixis & inflammatis litteris adhibere stimulos sponte currenti, Regemque cohortari ad ea, ad quæ potuisset ac voluisset Rex alios cohortari. Summa rerum, quæ linguæ nuntij commissæ fuerat, tria complectebatur.

g Ex Cœno-
bio Dilingæ,
21. Septemb.
1554.

h Litteræ Po-
li ad Pontifi-
cem, 13. &
14. Octobris
1554.

5 Vt primò exploraretur, An Polusⁱ satis haberet, si per eos dies, absque insignibus, tituloque obstrepente ac multis molesto Apostolici Legati, Angliam ingrederetur; cum alioquin ipse acceptus esset regno, offerretque illi tamquam Cardinali Rex honorificum in omni genere occursum, reseruatâ tamen sibi facultate assumendi postea nomen munusque Legati tempore opportuniore.

i Litteræ Po-
li ad Pontifi-
cem, 23. Oc-
tobris, & ad
Peningum
ac Moro-
num, 28. Oc-
tobr. 1554.

Secundò, An ille animo proposuisset, per seipsum suas facultates exercere, an prius rem omnem communicare cum ipsis Regibus.

Tertiò, Opus fore, vt earumdem facultatum amplificationem à Pontifice obtineret. Cum enim per eas potestas illi fieret ^k, dandi veniam lapsis, relaxandi legem Sacerdotibus reipsâ coniugatis, ita tamen, ne amplius ad aras operarentur, nec Sacerdotiorum titulos retinerent; & cum aliis conditionibus, remittendi ob legitimam causam prohibitionem robustiorum escarum diebus abstinentiæ destinatis, & alia etiam indulgendi, facultas similiter impertiebatur

k Fuerunt si-
gnatæ
8. Martij, &
luculentius
29. Iunij
1554. &
extant in di-
cto epistola-
rum libello.

Historiæ
Concilii
Tridentini
Lib. 13.
Cap. 9.

1554.

transigendi & componendi super bonis ablatis; quæ loquendi forma suspicionem mouebat eorum possessoribus, ne illic tribunal affurgeret, quo omnes in ius vocarentur. Quapropter existimabat Rex, publicæ quietis gratiâ oportere ut à Pontifice potestas Legato tribueretur etiam liberaliter donandi. Quod si Legatus censeret, eam facultatem sibi absque dubio concessum iri, liceret ipsi professione illam præuerrere; sin autem dubitaret, satius esse eam operiri.

Respondit Polus ad primum: Tametsi diuturna mora postulasset saltem, ut eius existimatio refarciretur amplissimâ quâuis honoris significatione in primo ipsius accessu: tamen, quò se cum pia Pontificis voluntate conformaret, optantis ut illius regni salutem quàm facillimâ posset ratione consuleretur, satis sibi futurum ingressum aliquanto minùs splendidum quàm deberetur. Tres à se personas geri; sui ipsius priuatam, Pontificij Oratoris, & maximè spectabilem Apostolici Legati. Proinde haud se recusaturum ingredi secundâ personâ contentum, omisâ terciâ. Ad alterum: Semper se in animo habuisse, nihil agere Rege ac Reginâ inconsultis; & hanc esse pariter Pontificis mentem, se compertum habere. Ad postremum: Præter eas peculiare facultates, esse apud se Pontificium Diploma, quò ipsi concedebatur generatim, ut ageret quidquid eorum animarum salutem conducturum putasset; cum vellet Pontifex, ut in eo Diplomate contineri intelligeretur id etiam, quod suapte naturâ peculiarem sui mentionem postularet: idque se ratum habiturum Pontificio nomine Iulius pollicebatur. Quo Diplomate gnuisus admodum est regius Nuntius, eiusque exemplum Philippo communicandum petuit; affirmans, id si priùs innotuisset Regi, leuiore breuioreque difficultates obstituras fuisse.

Adiecit Polus, curaturum se, ut diserte sibi ea facultas à Pontifice conferretur, sibi que certum esse, non aliud ab Anglia optare Pontificem, nisi Angliæ salutem, & nullam prætereà temporariam utilitatem. Contestatus tamen ipse Legatus, numquam se assensurum pactione contrahendi cum iis quos ad Ecclesiæ finem esset adducturus; cum id nec eorum salutem, qui adducerentur, conducibile foret, nec eius dignitati, qui illum exciperet, decorum; sed post liberam conuersionem exhibiturum se omnibus amantissimam maximeque paternam largitatem. Pontificius Nuntius, qui huic colloquio interfuit, ultra Legati dicta progressus, quamcumque ex parte Pontificis liberalitatem spondidit, adeò ut regius Orator se plene contentum ostenderit.

Qui

8 Qui porrò addidit, Postremam mandatorum partem sibi explendam superesse; nimirum, suorum Regum nomine offerre Polo Cantuariensem Archiepiscopatum, primariam in Anglia Sedem, quæ ob causam alibi memorandam vacare debebat. Ad id, actis ut par erat gratis, Legatus respondit: Cùm ipse Pontificis ministrum ageret, se sui iuris non esse in re vlla excipienda sibi profutura; præterquam quod se minimè decuisset, de priuato quoquam commo-
do suo agere, antequam publicum legationis suæ negotium esset confectum.

1554

9 Statim ac Romæ compertum est Cæsaris votum, ut Poli facultates amplificarentur, non expectatâ Regis filij significatione, amplissimæ concessæ sunt, vniuersi Senatus Vaticani consensu. Comprobatum pariter in eodem Senatu fuerat à Pontifice, quippe supremo domino regni Neapolitani, ut Carolus illud in Philippum transmitteret; quod sponsi dignitati decorum visum est, ne minorem quàm sponsa honoris titulum obtineret.

Ex litteris
Montani ad
Polum,
5. Octobris
1554.
m 23. Octo-
bris 1554.

10 Verùm antequam de facultatum incremento responsa Pontificis peruenirent, cunctæ legationis difficultates ita submotæ fuerant in Anglia, ut tandem Regina ad Polum remiserit Sacerdotem, qui à sacello ipsi erat, cum effetricibus fidei litteris, quibus breuiter exponerat, à Rege in Consilio confectum fuisse negotium de ipsius diu expetito aduentu, & de reconciliatione illius regni cum Ecclesia Catholica. Iam verò cùm litterarum volumen à me sæpius adductum hic finem habeat, res, quæ supersunt, non aded planè mihi liquent; sed, quantum colligitur ex vita Poli, scripta à Ludouico Beccatello, illius tunc familiari, ac postea Ragusino Archiepiscopo, non meri Oratoris, sed Legati personam gerens ille perrexit: ac primò quidem superioribus in eum edictis reuocatis, inde duobus primariis Dynastis obuiam missis, denique in primo Londinum ingressu ad Thamisiam ripam exceptus est ab ipso Rege; qui cuidam ex Angliæ Proceribus, admirabundis quòd Rex homini sibi subdito obuiam iret, respondit, Se Legato Pontificio obuiam ire. Postea oportuit multa componere, ut Angliæ reditus ad obsequium Ecclesiæ stabiliretur. Postremò confectis omnibus, & conuocatis Ordinibus die S. Andreae dicato in Aulam Reginae, assistente Legato, longam orationem habuit magni regni Cancellarius, dixitque Polum esse Angelum Angliæ; cuncti verò qui aderant, hæresim solemniter execrati, summo Pontifici obedientiam sponponderunt, cui Rex obsequentissimam epistolam statim suâ manu scripsit, quæ in Pontificio Senatu foribus patentibus est perlecta; atque ob eam
rem

7. 3. Novem-
bris 1554.

o Anno 1554.

1554.
p 14. Decem-
bris 1554. in
Actis Con-
fitor. & Iulij
in epistola
Montani, po-
stredie scri-
pta ad Ar-
chintum
Nuntium
Venetiis.

rem^o Romæ solemnnes Deo perfolutæ sunt grates per Pontificium cum toto Senatu sacrificium, per publicas supplicationes, per vniuersalia ieiunia, per plenissimum Iubileum. Legatus, tametsi fremente in ipsum inuidiâ ob Religionis rei^que Politicæ causam, in magna semper auctoritate perstitit, & ipsius consilio, amplissimâque facultate, quam illi dederat auxeratque Pontifex, pro eo ac Reges coniuges postularant, contaminati Pastores ab Ecclesiis eiecti sunt, eorumque loco Catholici, Religionis^que studiosi suffecti, qui Orthodoxæ Fidei causâ exilia spoliationes^que passi constanter infectationis tempore, se Tiaris dignos ostenderant. Fortunæ vices, quæ opplent admiratione mortales! sed immeritò in eiusmodi orbe, in quo rerum variationes adedò crebræ sunt, & inconstantia adedò naturalis, vt nihil planè admirabilius esse deberet, quàm stabilitas.

CAPVT X.

Novi tumultus Senenses. Legatio Moroni ad Augustana Comitiam. Missio in Angliam Antonij Augustini Nuntij. Pontificis mors.

1555.

Minùs prosperè res aliis in regionibus euenerant, quod Anglicæ felicitatis dulcedinem Pontifici eripuit. Nec procul, sed in Italia, & ad suæ ditionis ostia tumultus ac paratam stragem spectabat. Senensium æstus, spe quietis abiectâ, in dies feruescebant. Iulius assiduo studio pactionem inter Cæsarianos Gallos^que iam firmarat, quâ^a vtrique sua ipsorum arma retraherent, ciuilib^que administratio illius principatus esset penes Ceruini Cardinalem, probitate ac prudentiâ satis spectatum, illis^que ciuibus acceptum; quippe virum nobilem ex Monte Politiano, vrbe situ proximâ, & ditioni Senensi aliàs adnexâ. Sed Ferrariensis Cardinalis variis artibus tandiu partium subscriptionem protraxerat, vt Hispanorum exercitus iussu Cæsaris coactus fuerit inde discedere, oram maritimam regni Neapolitani defensurus aduersus formidatam aggressionem Turcicæ classis. Quocircâ Pontifex decreuerat Ceruini virtutem impendere alteri negotio, hominis propensionis magis accommodo; scriptis^que suo chirographo litteris eum Romam acciuit^b. Nec ipse ab re putauerim, aliquot illarum periodos hîc apponere, in quibus, velut in crystallo, sincera cuiusvis acies sinceram Iulij mentem de reformandis Ecclesiasticis animaduertet. *Hîc, inquit, Episcoporum infinitus est numerus, & quæ ad morum reparationem spectant, magis quàm in præsentia profligata esse non possent. Nostros*

^a Vide Adrianum lib. 11. & 12.

^b 22. Augusti 1555.